

הצעה לתיקון חוק משק החשמל (איסור ניתוק חשמל לזכאים)

בפרק א' – פרשנות

לאחר סעיף 1 יבוא :

כותרת : חשמל זכות יסוד

1א: כל אדם זכאי לאספקת חשמל ולשימוש בו, בכפוף להוראות החוק.

הוספת ס' 17 ב :

לא ינותק משק בית מאספקת חשמל, בלא הותרה של זרם של 25 אמפר והבטחת כמות אנרגיה של 125 קוט"ש לחודש לפחות, בהתקיים אחד התנאים הללו :

1. לא חלפו 30 יום מהמצאת התרעה לפני ניתוק, ובה פירוט הקריטריונים שלהלן, בעברית, ערבית ורוסית. ההודעה תכלול פרטי היעד למשלוח מסמכים כמפורט להלן.
2. הצרכן הציג לספק השרות מסמכים לפיהם, הכנסתו והכנסת בן/בת זוגו הגרים עמו אינה עולה על השכר הממוצע במשק וכן התקיים אחד מהתנאים הבאים :
 1. הצרכן, או מי מבני ביתו זכאים לתשלום קיצבה או גימלה לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 או באמצעות המוסד לביטוח לאומי.
 2. הצרכן או בן/ת זוגו הנם בגיל המזכה בתשלום קיצבת זיקנה, כאמור בס' 245 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995.
 3. הצרכן או בן משפחתו הגר עמו, חולה במחלה קשה, למשך תקופה העולה על 60 ימים, או מוכר כחולה במחלה כרונית על ידי קופת החולים בה הוא מבוטח.
 4. בביתו של הצרכן מתגוררים ילדים, גם אם אינם ילדיו, לתקופה העולה על 60 יום.
 5. הצרכן הוכר על ידי המוסד לביטוח לאומי כבעל נכות של 50% לפחות, גם אם אינו זכאי לקבלת קיצבה.
 6. הצרכן הציג חוות דעת עובד סוציאלי לפיו אין באפשרותו לשלם עבור החשמל.

3. הצרכן הציג לספק השירות מסמכים לפיהם :

1. הוא מקבל קיצבה לפי חוק הבטחת הכנסה ;
2. הוא הוכר כחייב המוגבל באמצעים, בלשכה להוצאה לפועל ;
3. הוא בהליכי פשיטת רגל.

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק, לקבוע את הזכות לחשמל כזכות יסוד, באופן המעגן את ערכיה של מדינת ישראל, את ההכרה בכבוד האדם ואת עמידתה של ישראל בקריטריונים המקובלים במשפחת העמים. חשמל הוא משאב חיוני לקיום בכבוד ובבריאות, ובמקרים של מצב רפואי קשה או מזג אוויר קיצוני הוא אף תנאי לחיים. חימום מקום המגורים בחורף, קירור מזון ותרופות, הפעלת מכשור רפואי ניהול חיי

היומיום - כל אלה תלויים באספקת חשמל סדירה. במדינות רבות בעולם הוכרה הזכות לחשמל כזכות יסוד וכך גם במשפט הבינלאומי, בשורה של אמנות שעליהן חתומה מדינת ישראל.

ניתוק החשמל לחייבים קשי יום הוא עוול בלתי נסבל. בישראל 2015, אין קריטריונים ראויים להגבלת ניתוק חשמל לחייבים. באשר כך הדבר, חברת החשמל מנתקת ומגבילה את אספקת החשמל לצרכנים על בסיס הנחיות פנימיות שאינן מפורסמות לציבור. במקום שחוב החשמל ייגבה באמצעות פנייה להליכים מידתיים ומבוקרים, כגון מערכת המשפט וההוצאה לפועל, הופך האמצעי הקיצוני של ניתוק או הגבלת אספקת החשמל לכלי אכיפה שבשגרה. כתוצאה ממדיניות זו, בכל שנה מנותקים עשרות אלפי צרכנים פרטיים מחשמל וזאת מבלי לבחון את השאלה האם מדובר באנשים חסרי אמצעים, או אף בצרכנים שנזקקים לצידוד רפואי המחייב חיבור לחשמל.

ההצעה מבקשת להבטיח כי במקרים של קושי ממשי בעמידה בתשלומים לספק השירות, לא ינותק החשמל, ובמקום הניתוק, תצומצם האספקה למינימום המאפשר קיום צרכים בסיסיים כגון תאורה קירור מזון, והפעלת מיכשור רפואי ביתי.

ההצעה קובעת הן דרכי התרעה מפורטות וכן מגדירה קבוצות אוכלוסייה, אשר לא יורשה ספק השירות לנתקן לחלוטין מרשת החשמל, בהן קשישים, מקבלי הבטחת הכנסה והשלמת הכנסה, משפחות עם ילדים, מקבלי קיצבת נכות וכיו"ב.

ההצעה הוכנה בסיוע "פורום החשמל", הפועל להכרה בזכות לחשמל כזכות יסוד, וחברים בו: שותפות חיפה להתרת שרשרת העוני – תושבים מחיפה, אגף הרווחה בעיריית חיפה והפקולטה למדעי הרווחה והבריאות באוניברסיטת חיפה; רבנים למען זכויות אדם; האגודה לזכויות האזרח בישראל; והקליניקה לזכויות אדם באוניברסיטת תל אביב.